

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

KRIZNI PLAN
ZA POSTUPANJE U SLUČAJU NALAZA JABUČNE VOĆNE
MUHE
Rhagoletis pomonella (Walsh)

12.12.2023.

SADRŽAJ

SKRAĆENICE.....	4
1. UVOD	5
2. ZAKONSKI OKVIR	6
3. PRAVNI OKVIR	6
4. ŠTETNI ORGANIZAM	10
4.1. Taksonomija	10
4.2. Domaćini.....	10
4.3. Rasprostranjenost	10
4.4. Opis.....	10
4.5. Simptomi napada jabučne voćne muhe	10
4.6. Širenje.....	11
5. NADZOR JABUČNE VOĆNE MUHE U HRVATSKOJ	11
6. POSTUPAK U SLUČAJU KRIZNE SITUACIJE	12
6.1. Uloge i odgovornosti	12
6.2. Postupak u slučaju nalaza.....	13
6.3. Obavješćavanje nadležnih tijela	13
6.4. Obavješćavanje Europske komisije.....	14
6.5. Obavješćavanje posjednika bilja	14
6.6. Mjere koje se odmah provode	14
6.7. Odobranje sredstava za zaštitu bilja.....	18
6.8. Nadzor na mjestu nalaza	18
6.9. Obavješćavanje javnosti	18
6.10. Obavješćavanje specijaliziranih subjekata.....	19
6.11. Analiza rizika.....	19
6.12. Uspostava demarkiranog područja	19
6.13. Određivanje i izrada demarkiranog područja.....	20
6.14. Odluka o određivanju demarkiranih područja	20
6.15. Donošenje akcijskog plana	20
6.16. Oporavak	21
6.17. Osposobljavanje osoblja nadležnih tijela i specijaliziranih subjekata	23
6.18. Daljnji postupak.....	23
7. PRISTUP NADLEŽNIH TIJELA PROSTORIMA U KOJIMA SE PROVODE AKTIVNOSTI	25
8. LABORATORIJ.....	25

9. FINANCIRANJE	25
10. RESURSI	26
11. PRILOZI	27
PRILOG I. Biljke domaćini štetnog organizma <i>Rhagoletis pomonella</i>	27
PRILOG II. Rasprostranjenost štetnog organizma <i>Rhagoletis pomonella</i>	28
PRILOG III. Metodologija uzimanja uzoraka.	29
III – 1. Pregledi i uzimanje uzoraka za <i>Rhagoletis pomonella</i>	29
III – 1.2. Razdoblje uzimanja uzoraka i postavljanja žutih ljepljivih ploča	30
III – 2. Transport uzorka, prijem uzorka i laboratorijske analize	30
PRILOG IV. Jabučna voćna muha i simptomi napada jabučne voćne muhe.....	32
PRILOG V. Kontakti nadležnih tijela.....	36

SKRAĆENICE

EU	Europska unija
MP	Ministarstvo poljoprivrede
MP – SFP	Ministarstvo poljoprivrede, Sektor fitosanitarne politike
HAPIH	Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu
HAPIH – CZB	Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu – Centar za zaštitu bilja
DIRH	Državni inspektorat Republike Hrvatske
DIRH – SFI	Državni inspektorat Republike Hrvatske – Sektor za nadzor poljoprivrede i fitosanitarni nadzor
ISPM	Međunarodni standardi
TZ	Treće zemlje
Jabučna voćna muha	Prioritetni štetni organizam <i>Rhagoletis pomonella</i> (Walsh)

Pojmovi i izrazi koji se koriste u ovom dokumentu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

1. UVOD

Karantenski štetni organizam Unije je štetni organizam koji u Uniji nije prisutan ili, ako je prisutan, nije široko rasprostranjen. Sposoban je ući u područje Unije, udomaćiti se u njemu i proširiti se unutar njega ili, ako je prisutan na području, ali nije široko rasprostranjen, sposoban je ući u dijelove tog područja u kojima nije prisutan, udomaćiti se na tim dijelovima i proširiti se unutar njih. Njegov ulazak, udomaćivanje i širenje imali bi neprihvatljivi gospodarski, okolišni ili socijalni učinak na područje Unije, ili dijelove Unije u kojima nije prisutan. Za karantenske štetne organizme Unije dostupne su izvedive i djelotvorne mjere za sprječavanje ulaska, udomaćivanja ili širenja tih štetnih organizama unutar tih područja te mjere za ublažavanje njihovih rizika i učinaka.

Jabučna voćna muha regulirana je kao karantenski štetni organizam Unije, svrstana je u skupinu prioritetnih organizama Delegiranom uredbom komisije (EU) 2019/1702 od 1. kolovoza 2019. godine o dopuni Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća izradom popisa prioritetnih štetnih organizama te je određeno 20 prioritetnih štetnih organizama.

Prioritetni štetni organizmi su karantenski štetni organizmi Unije čiji je potencijalni gospodarski, okolišni ili socijalni učinak u području Unije najozbiljniji.

Na temelju članka 25. Uredbe 2016/2031/EU RH je u obvezi izraditi krizni plan za svaki prioritetni štetni organizam prema popisu iz Priloga I. Uredbe 2019/2072. Plan sadržava informacije o postupcima donošenja odluka, postupcima i protokolima koje treba slijediti, uključujući dodatne izvore u slučaju službeno potvrđene prisutnosti prioritetnog štetnog organizma ili sumnje na njegovu prisutnost. Radi uspostave demarkiranih područja u krizni plan uključuju se mjere i načela upravljanja rizikom.

Kako bi se spriječio ulazak, udomaćivanje i širenje prioritetnih štetnih organizama na području Republike Hrvatske, izrađuju se nacionalni predmetni krizni planovi (u daljnjem tekstu: krizni plan/plan). Ovaj krizni plan izrađen je za štetni organizam *Rhagoletis pomonella* (Walsh), jabučnu voćnu muhu. Svrha ovog plana je utvrditi glavne elemente djelovanja za brzu i učinkovitu reakciju nadležnih tijela i službi u slučaju pronalaska jabučne voćne muhe, kako bi se postigao propisani cilj, odnosno iskorjenjivanje ovog štetnog organizma i time spriječile ekološke i gospodarske štete u voćnjacima, parkovima, šumama i drugim sredinama. Planom su navedeni zadaci pojedinih dionika sukladno propisanim poslovima i ovlaštenjima, koji se moraju dosljedno i koordinirano provoditi kako bi se fitosanitarnim mjerama postiglo iskorjenjivanje ili učinkovito sprječavanje širenja štetnog organizma.

Unos i širenje tog štetnog organizma u Hrvatskoj imao bi značajne negativne gospodarske učinke i učinke na okoliš. Da bi se to spriječilo, u Hrvatskoj se provodi stalni nadzor jabučne voćne muhe. U slučaju nalaza jabučne voćne muhe, brzo i učinkovito djelovanje ključno je za sprječavanje širenja ili iskorjenjivanje štetnog organizma. Cilj ovog kriznog plana je osigurati pravovremeno, brzo i učinkovito djelovanje u slučaju nalaza štetnog organizma odnosno:

- iskorjenjivanje jabučne voćne muhe;
- osiguravanje kontinuiranog praćenja i brzo djelovanje;

- osiguravanje jasne raspodjele zadataka, rokova za ostvarenje rezultata i vremenskog okvira provedbe propisanih aktivnosti;
- osiguravanje bržeg i učinkovitijeg povezivanja svih sudionika uključenih u zapovijednom lancu te podizanje javne svijesti.

2. ZAKONSKI OKVIR

- Zakon o biljnom zdravstvu (Narodne novine 127/19, 83/22)
- Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ
- Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/2072 od 28. studenoga 2019. o utvrđivanju jedinstvenih uvjeta za provedbu Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zaštitnih mjera protiv organizama štetnih za bilje te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 690/2008 i izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) 2018/2019

3. PRAVNI OKVIR

Rhagoletis pomonella je karantenski štetni organizam Unije. Svrstan je u Prilog II. Dio A Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072 (Štetni organizmi za koje nije poznato da se pojavljuju na području Unije).

Bilje i biljni proizvodi koji predstavljaju rizik za unos jabučne voćne muhe regulirani su u Prilogu VI. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072 (Popis bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta čiji je unos u Uniju iz određenih trećih zemalja zabranjen).

Posebni zahtjevi za unos plodova roda *Malus* spp. navedeni su u Prilogu VII. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072 (Popis bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta podrijetlom iz trećih zemalja i odgovarajući posebni zahtjevi za njihov unos na područje Unije), točka 66.

Prilog VI. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072 - Popis bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta čiji je unos u Uniju iz određenih trećih zemalja zabranjen

	Naziv	Oznaka KN	Treća zemlja, skupina trećih zemalja ili određeno područje treće zemlje
8.	Bilje za sadnju rodova Chaenomeles Ldl., Crateagus L., Cydonia Mill., Malus Mill., Prunus L., Pyrus L. i Rosa L., osim bilja u stanju mirovanja, bez listova, cvjetova i plodova	ex 0602 10 90 ex 0602 20 20 ex 0602 20 80 ex 0602 40 00 ex 0602 90 41 ex 0602 90 45 ex 0602 90 46 ex 0602 90 47 ex 0602 90 48 ex 0602 90 50 ex 0602 90 70 ex 0602 90 91 ex 0602 90 99	TZ, osim Albanije, Andore, Armenije, Azerbajdžana, Bjelarus, Bosne i Hercegovine, Kanarskih otoka, Farskih Otoka, Gruzije, Islanda, Lihtenštajna, Moldove, Monaka, Crne Gore, Sjeverne Makedonije, Norveške, Rusije (samo sljedeći dijelovi: Središnji savezni okrug (Tsentralny federalny okrug), Sjeverozapadni savezni okrug (Severo-Zapadny federalny okrug), Južni savezni okrug (Yuzhny federalny okrug), Sjevernokavkaski savezni okrug (Severo-Kavkazsky federalny okrug) i Savezni okrug Volge (Privolzhsky federalny okrug)), San Marino, Srbija, Švicarska, Turska, Ukrajina i Ujedinjena Kraljevin
9.	Bilje za sadnju rodova Cydonia Mill., Malus Mill., Prunus L. i Pyrus L. i njihovi križanci te Fragaria L., osim sjemena	ex 0602 10 90 ex 0602 20 20 ex 0602 90 30 ex 0602 90 41 ex 0602 90 45 ex 0602 90 46	TZ osim Albanije, Alžira, Andore, Armenije, Azerbajdžana, Australije, Bjelarus, Bosne i Hercegovine, Kanade, Kanarskih otoka, Egipta, Farskih Otoka, Gruzije, Islanda, Izraela, Jordana, Libanona, Libije, Lihtenštajna, Moldove, Monaka, Crne Gore, Maroka, Novog Zelanda, Sjeverne Makedonije, Norveške, Rusije (samo sljedeći dijelovi: Središnji savezni okrug (Tsentralny federalny okrug), Sjeverozapadni savezni okrug (Severo-Zapadny federalny okrug), Južni savezni okrug (Yuzhny federalny okrug), Sjevernokavkaski savezni okrug (Severo-Kavkazsky federalny okrug) i Savezni okrug Volge (Privolzhsky federalny okrug)), San Marina, Srbije, Švicarske, Sirije, Tunisa, Turske, Ukrajine, Ujedinjene Kraljevine (1) i Sjedinjene Američke Države, osim Havaja

		ex 0602 90 48	
		ex 0602 90 50	
		ex 0602 90 70	
		ex 0602 90 91	
		ex 0602 90 99	

Prilog VII. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072 – Popis bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta podrijetlom iz trećih zemalja i odgovarajući posebni zahtjevi za njihov unos na područje Unije (dio)

	Bilje, biljni proizvodi i drugi predmeti	Oznake KN	Podrijetlo	Posebni zahtjevi
66.	Plodovi roda <i>Malus</i> Mill.	0808 10 10 0808 10 80	Treće zemlje	<p>Službena izjava u kojoj je za plodove navedeno sljedeće:</p> <p>(a) potječu iz zemlje za koju je potvrđeno da je slobodna od štetnih organizama <i>Grapholita prunivora</i> (Walsh), <i>Grapholita inopinata</i> (Heinrich) i <i>Rhagoletis pomonella</i> (Walsh), u skladu s relevantnim Međunarodnim normama za fitosanitarne mjere, a nacionalna organizacija predmetne treće zemlje za zaštitu bilja unaprijed je pismenim putem obavijestila Komisiju o statusu slobode te zemlje,</p> <p>ili</p> <p>(b) potječu s područja za koje je nacionalna organizacija za zaštitu bilja u zemlji podrijetla utvrdila da je slobodno od štetnih organizama <i>Grapholita prunivora</i> (Walsh), <i>Grapholita inopinata</i> (Heinrich) i <i>Rhagoletis pomonella</i> (Walsh), u skladu s relevantnim Međunarodnim normama za fitosanitarne mjere, koje je navedeno u certifikatu iz članka 71. Uredbe (EU) br. 2016/2031 u rubrici „Dopunska izjava”, a nacionalna organizacija predmetne treće zemlje za zaštitu bilja unaprijed je pismenim putem obavijestila Komisiju o statusu slobode tog područja,</p> <p>ili</p>

				<p>(c) potječu s mjesta proizvodnje na kojemu se u vrijeme tijekom sezone uzgoja primjereno za otkrivanje prisutnosti štetnih organizama <i>Grapholita prunivora</i> (Walsh), <i>Grapholita inopinata</i> (Heinrich) i <i>Rhagoletis pomonella</i> (Walsh) provode službeni inspekcijski pregledi i nadzori radi otkrivanja prisutnosti tih štetnih organizama, uključujući vizualni pregled na reprezentativnom uzorku plodova, za koji je utvrđeno da je slobodan od tih štetnih organizama</p> <p>i</p> <p>u certifikatu iz članka 71. Uredbe (EU) br. 2016/2031 navedene su informacije o sljedivosti,</p> <p>ili</p> <p>(d) podvrgnuti su učinkovitom sustavnom pristupu ili učinkovitom postupku tretiranja nakon berbe kako bi se osigurala sloboda od štetnih organizama <i>Grapholita prunivora</i> (Walsh), <i>Grapholita inopinata</i> (Heinrich) i <i>Rhagoletis pomonella</i> (Walsh) te je u certifikatu iz članka 71. Uredbe (EU) br. 2016/2031 navedeno da je primijenjen sustavni pristup ili su navedene pojedinosti o metodi tretiranja, uz uvjet da je nacionalna organizacija predmetne treće zemlje za zaštitu bilja unaprijed pismenim putem obavijestila Komisiju o primjeni sustavnog pristupa ili metodi tretiranja nakon berbe.</p>
--	--	--	--	--

4. ŠTETNI ORGANIZAM

4.1. Taksonomija

Vrsta: *Rhagoletis pomonella* Walsh

Rod: *Rhagoletis*

Porodica: Tephritidae

Red: Diptera

Razred: Insecta

Koljeno: Arthropoda

Carstvo: Animalia

EPPO kod: RHAGPO

4.2. Domaćini

Biljke domaćini jabučne voćne muhe navedene su u Prilogu I ovog plana.

4.3. Rasprostranjenost

Jabučna voćna muha *Rhagoletis pomonella* porijeklom je iz istočnog dijela Sjeverne Amerike i Meksika, a prisutna je u velikom dijelu Sjeverne Amerike od Meksika do južnih provincija Kanade.

Rasprostranjenost jabučne voćne muhe prikazana je u Prilogu II. ovog plana.

4.4. Opis

Odrasle ženke vrste *R. pomonella* u prosjeku su 5,2 mm duge s rasponom krila 9,3 mm, dok su mužjaci nešto manji, u prosjeku 3,9 mm dugi s rasponom krila 7,5 mm. Mogu se prepoznati po četiri nepravilne crne trake na krilima, s tri trake koje tvore „F“ oblik. Tijelo je uglavnom crne boje, dok su glava i noge žućkasto-smeđe. Oči su zelenkaste. Posljednji segment prsišta je bijeli. Mužjaci i ženke imaju tri, odnosno četiri bijele trake na zatku. Jaja su eliptična, polu-prozirna i kremasto bijela s oba kraja blago žute boje. Duga su 0,9 mm a široka 0,23 mm. Ličinke su bez nogu, bjelkaste ili kremaste. Ličinke posljednjeg stadija su oko 7 mm duge. Kukuljica je ovalna i žutosmeđa duga oko 5 mm i široka 2,3 mm.

4.5. Simptomi napada jabučne voćne muhe

Ženke *R. pomonella* polažu jaja ispod kože ploda jabuke. Na mjestu odlaganja jaja na kožici ploda vidljivo je udubljenje. Plodovi mogu postati nepravilnog oblika zbog ovog udubljenog mjesta uboda ili kao posljedica ishrane ličinki. Ličinka čini štete bušeći nepravilne hodnike u plodu. Simptomi napada jabučne voćne muhe nisu uvijek vidljivi na površini ploda. Na zrelim

plodovima moguća su vidljiva oštećenja ispod kože ploda na mjestima odlaganja jaja. Kod jačeg napada može doći do preuranjenog opadanja plodova i truljenja na tlu.

4.6. Širenje

Jabuka (*Malus domestica*) je glavni domaćin jabučne voćne muhe, ali ona se može pojaviti i na raznim vrstama iz roda *Crataegus spp.* Jabučna voćna muha (*Rhagoletis pomonella*) postala je štetnik jabuke nakon što je ta kultura uvedena u Sjevernu Ameriku oko 1850 g. Štetnik napada više od 60 vrsta iz porodice *Rosaceae*, od kojih najmanje 34 pripadaju rodu *Crataegus*. Osim jabuke još sedam uobičajenih kultiviranih vrsta su također prirodni domaćini, iako rijetko, pri čemu se čini da se zaraze javljaju na samoniklim biljkama i samo u području gdje je muha već prisutna. Ovi domaćini su: marelica, trešnja, višnja, šljiva, breskva, obična kruška i nashi (ili azijska kruška). U EPPO regiji jabuka (*Malus domestica*) je glavni domaćin, a muha također može preživjeti na nizu drugih široko rasprostranjenih divljih ili ukrasnih vrsta iz porodice *Rosaceae*.

Jabučna voćna muha, prema dostupnim istraživanjima, može u jednom danu prijeći udaljenost više od 1 kilometra ukoliko u neposrednoj blizini nema biljaka domaćina. Na područjima s obiljem biljaka domaćina, *R. pomonella* širi zarazu u krugu od 230 metara godišnje.

Rizik prijenosa jabučne voćne muhe na veće udaljenosti predstavlja uvoz i premještanje zaraženog voća.

5. NADZOR JABUČNE VOĆNE MUHE U HRVATSKOJ

Jabučna voćna muha prati se svake godine u okviru programa posebnog nadzora. Prijedlog Programa nadzora za svaku godinu izrađuje HAPIH – CZB, a odobrava ga MP – SFP. Program nadzora se prijavljuje za sufinanciranje od strane Europske komisije prema propisanom postupku. HAPIH – CZB svake godine MP-u dostavljaju prijedlog Programa nadzora najkasnije do 31. siječnja. MP analizira i procjenjuje prijedlog te isti službeno odobrava.

Broj vizualnih pregleda, uzoraka i laboratorijskih testiranja predlaže HAPIH – CZB. Brojeve pregleda, uzoraka i testiranja odobrava MP – SFP.

Nadležnost u provedbi vizualnih pregleda u Programu nadzora raspoređena je između provoditelja. Nadležnost je prikazana u Tablici 1.

Tablica 1. Predmet nadzora i provoditelji nadzora jabučne voćne muhe u Hrvatskoj.

Predmet nadzora	Nadležnost
Biljke domaćini na javnim površinama	HAPIH - CZB
Biljke domaćini u voćnjacima	HAPIH - CZB
Biljke domaćini u vrtnim centrima i rasadnicima	HAPIH - CZB

Specijalizirani subjekti koji proizvode, unose ili uvoze biljke domaćine	DIRH - SFI
--	------------

6. POSTUPAK U SLUČAJU KRIZNE SITUACIJE

6.1. Uloge i odgovornosti

Uloge i odgovornosti dionika obuhvaćenih ovim kriznim planom prikazane su u Tablici 2.

Tablica 2. Uloge i odgovornosti nadležnih tijela i drugih dionika u slučaju krizne situacije u biljnom zdravstvu.

Tijelo / dionik	Nadležnost / odgovornost
MP	<p>Izrađuje, odobrava i ažurira ovaj krizni plan</p> <p>Organizira i koordinira odgovor na kriznu situaciju</p> <p>Određuje i odobrava mjere koje se poduzimaju</p> <p>Obavještava i izvještava Europsku komisiju</p> <p>Obavještava specijalizirane subjekte o nalazu i mjerama koje se poduzimaju</p> <p>Obavještava javnost o nalazu i mjerama koje se poduzimaju</p> <p>Izrađuje popis specijaliziranih subjekata kod kojih se poduzimaju krizne mjere</p> <p>Nalaže izradu analize rizika</p> <p>Određuje i uspostavlja demarkirano područje</p> <p>Donosi odluku o demarkiranom području</p> <p>Donosi akcijski plan za suzbijanje štetnog organizma u slučaju prisutnosti i nakon laboratorijske potvrde</p> <p>Organizira interno osposobljavanje</p> <p>Određuje daljnje aktivnosti koje treba poduzeti i odobrava planove</p>
DIRH	<p>Obavlja vizualne preglede i uzima uzorke</p> <p>Nalaže provedbu fitosanitarnih mjera</p> <p>Kontrolira provedbu fitosanitarnih mjera</p> <p>Obavlja nadzor u demarkiranom području</p> <p>Prati usklađenost specijaliziranih subjekata s posebnim mjerama</p>

	<p>Osigurava pristup prostorima, bilju i biljnim proizvodima kod specijaliziranih subjekata i osoba koje nisu specijalizirani subjekti</p> <p>Izvještava MP o prisutnosti, pojavi i širenju štetnog organizma</p> <p>Sudjeluje u izradi akcijskog plana</p> <p>Provodi službene kontrole kod specijaliziranih subjekata</p> <p>Organizira interno osposobljavanje</p>
HAPIH	<p>Obavlja laboratorijske analize i testiranja bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta</p> <p>Obavlja vizualne preglede i uzima uzorke</p> <p>Pružila znanstvenu i stručnu podršku MP-u pri izradi kriznog i akcijskog plana</p> <p>Pružila znanstvenu i stručnu podršku MP-u pri izradi prijedloga fitosanitarnih mjera</p> <p>Razrađuje, predlaže i daje stručna mišljenja MP-u</p> <p>Izrađuje analizu rizika od štetnog organizma</p> <p>Izvještava MP i DIRH o prisutnosti, pojavi i širenju štetnog organizma</p> <p>Sudjeluje u stručnom usavršavanju fitosanitarnih inspektora</p> <p>Sudjeluje u stručnom usavršavanju djelatnika stručnih službi</p> <p>Sudjeluje u stručnom usavršavanju specijaliziranih subjekata i osoba koje nisu specijalizirani subjekti</p>

6.2. Postupak u slučaju nalaza

U slučaju pozitivne analize kojom se potvrđuje nalaz vrste jabučne voćne muhe na području Republike Hrvatske, rukovoditelj laboratorija u kojem je provedena analiza o tome obavještava nadređene, usmeno i/ili e-poštom. Daljnja procedura obavještavanja nadležnih tijela odvija se po proceduri opisanoj u daljnjem tekstu.

6.3. Obavještavanje nadležnih tijela

Obavijest o nalazu jabučne voćne muhe šalje se e-poštom u MP – SFP, DIRH – SFI te po potrebi u HAPIH – CZB. Obavijest sadrži zapisnik o sakupljanju uzorka te predmetno izvješće o laboratorijskoj analizi. Obavijest šalje institucija (tijelo) u kojoj je provedena laboratorijska analiza. Obavijest se šalje u roku od najviše 48 sati nakon potvrđenog pozitivnog nalaza štetnog organizma.

Obavijest o nalazu šalje se obavezno na slijedeće adrese:

- Adresa e-pošte načelnika Sektora fitosanitarne politike;
- Adresa e-pošte rukovoditelja Službe za biljno zdravstvo;
- Adresa e-pošte načelnika Sektora za nadzor poljoprivrede i fitosanitarni nadzor, DIRH;
- Adresa e-pošte fitosanitarnog inspektora odgovornog za područje na kojem je štetni organizam nađen;
- Adresa e-pošte koordinatora programa posebnog nadzora u koji je uključen nadzor breskvine strizibube.

Obavijest se prema potrebi može poslati i na druge adresate.

6.4. Obavještavanje Europske komisije

Europska komisija i države članice obavještavaju se o nalazu putem aplikacije EUROPHYT – Outbreaks. Obavijest izrađuje i šalje MP – SFP. Obavijest se šalje u roku od najviše sedam dana nakon službene dojava o pozitivnom nalazu štetnog organizma.

Obavijest se ažurira sukladno razvoju situacije, prema pravilima izvještavanja u sustavu EUROPHYT – Outbreaks. Obavijesti ažurira i šalje MP – SFP.

6.5. Obavještavanje posjednika bilja

O pozitivnom nalazu obavještava se posjednik bilja (dotični specijalizirani subjekt ili osoba koja nije specijalizirani subjekt), u roku od 48 sati nakon službene dojava o pozitivnom nalazu štetnog organizma. Obavijest šalje DIRH – SFI.

U slučaju potvrde/prisutnosti jabučne voćne muhe na rastućim biljkama domaćinima u voćnjaku, šumi, javnim površinama ili vrtovima, MP SFP utvrđuje demarkirano područje koje se sastoji od:

- zaraženo područje oko svake biljke radijusa od najmanje 100 m
- sigurnosno područje široko je najmanje 2 km od zaraženog područja

Na demarkiranom području provode se fitosanitarne mjere s ciljem iskorjenjivanja u zaraženom području i sprječavanja daljnjeg širenja jabučne voćne muhe (sigurnosno područje) te traženja mogućih neotkrivenih žarišta

6.6. Mjere koje se odmah provode

Na bilju, biljnom proizvodu ili drugom nadziranom predmetu odmah se provode mjere kojima se učinkovito sprječava širenje jabučne voćne muhe te kojima se štetni organizam učinkovito uništava. Mjere propisuje DIRH – SFI. O mjerama koje bi bilo uputno provesti DIRH – SFI može zatražiti stručno mišljenje od HAPIH – CZB-a.

Fitosanitarne mjere koje se odmah provode za cilj imaju učinkovito spriječiti širenje, uništiti i iskorijeniti jabučne voćne muhe. Mjere koje se odmah provode mogu uključiti:

(a) protiv odraslih jedinki navedenog štetnog organizma, barem kombinacija dviju od sljedećih mjera:

- i. postavljanje feromonskih lovki za ulov jabučne voćne muhe u neposrednoj blizini žarišta odnosno pošiljke u kojoj je utvrđena prisutnost jabučne voćne muhe;
- ii. strategija privlačenja i ubijanja;
- iii. kemijsko tretiranje bilja;
- iv. sve druge mjere za koje je znanstveno dokazano da su djelotvorne;

(b) protiv ličinki navedenog štetnog organizma, kombinacija sljedećih mjera:

- i. uklanjanje, zbrinjavanje te prikladno uništavanje zaraženih plodova te pošiljki u kojima je utvrđena prisutnost štetnog organizma;
- ii. uklanjanje i uništavanje svih zaraženih plodova na stablima domaćinima unutar zaraženog područja;
- iii. premještanje plodova jabuke se dozvoljava u slučaju prethodnog tretiranja u rashladnim komorama na temperaturi 0°C najmanje 40 dana;

(c) tijekom razdoblja leta navedenog štetnog organizma:

- i. posebne mjere u zračnim lukama, lukama i na željezničkim postajama kako bi se osiguralo da se navedeni štetni organizam ne unese u zrakoplove, brodove i vlakove, na temelju posebnih postupaka upravljanja rizikom, o kojima su Komisija i druge države članice pismeno obaviještene; i
- ii. zabrana premještanja ostataka netretiranog bilja izvan zaraženog područja, osim ako se prevozi unutar zatvorenih vozila te se skladišti i kompostira u zatvorenom prostoru izvan zaraženog područja;

(d) zabrana premještanja gornjeg sloja tla i upotrijebljenih uzgojnih supstrata izvan zaraženog područja, osim u sljedećim slučajevima:

- i. podvrgnuti su prikladnim mjerama za uklanjanje navedenog štetnog organizma ili sprečavanje zaraze navedenog bilja; ili
- ii. bit će duboko zakopani na odlagalištu pod nadzorom nadležnih tijela i pritom se prevoziti unutar zatvorenih vozila kako bi se osiguralo da se navedeni štetni organizam ne može širiti.

Uz navedene mjere, zabranjuje se premještanje biljaka domaćina izvan mjesta nalaza štetnog organizma te u krugu od 2 km od mjesta nalaza štetnog organizma. Biljke domaćini mogu se premještati samo u slučajevima kada su prikladno tretirani. Dokaze o tretiranju pruža posjednik bilja (specijalizirani subjekt ili osoba koja nije specijalizirani subjekt).

Sredstva za zaštitu bilja koja se mogu koristiti za folijarne tretmane protiv jabučne voćne muhe su sredstva na osnovi sljedećih aktivnih tvari:

- acetamiprida;
- deltametrina;

- lambda-cihalotrina;
- azadiraktina.

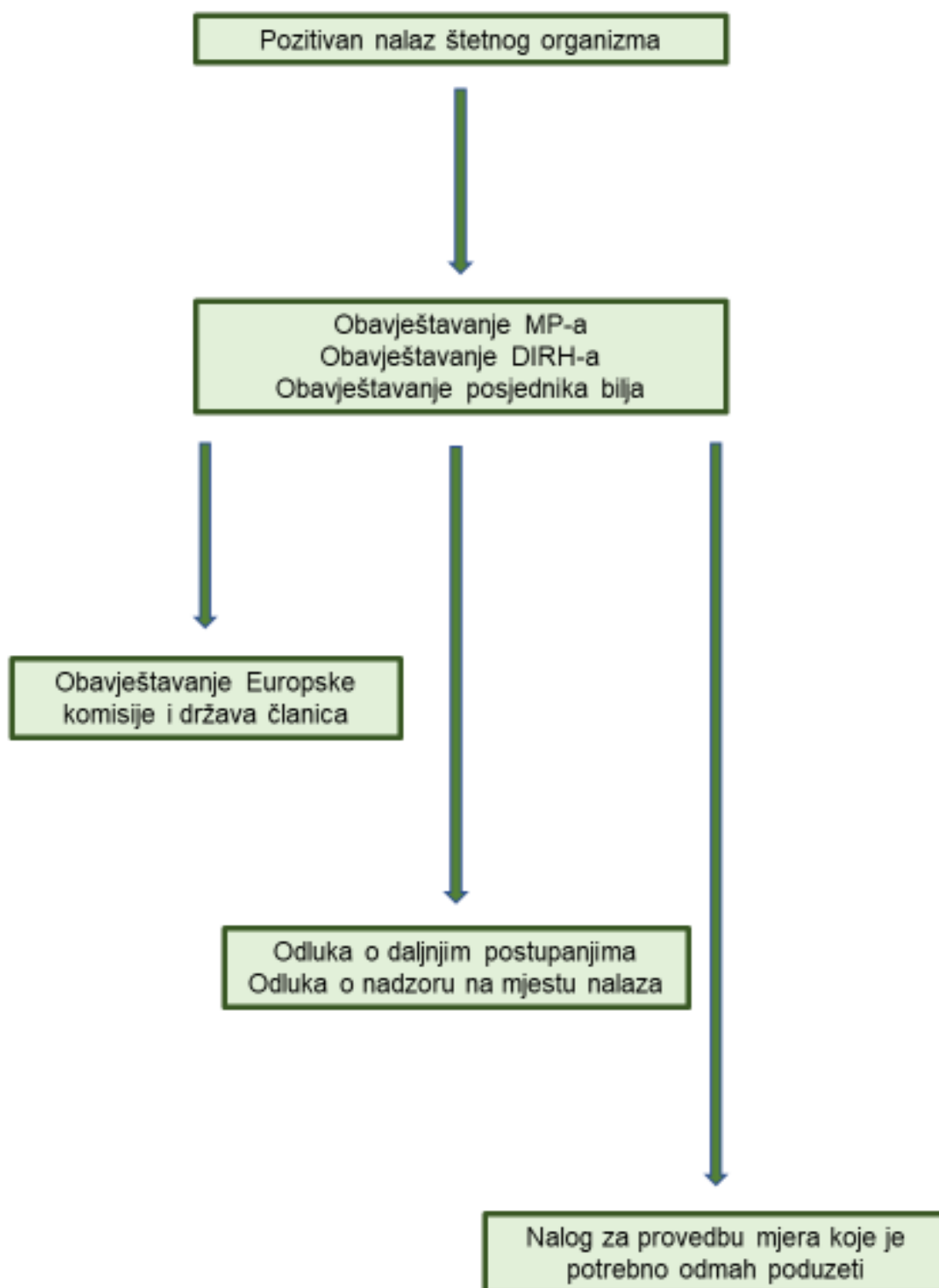
Tretman navedenim sredstvima za zaštitu bilja provodi provoditelj usluge tretiranja, ovlašten od strane MP-a. Izbor provoditelja provodi se prema načelu jednostavne nabave, koju propisuje MP.

Tretman se provodi odmah ukoliko je određeno sredstvo odobreno na kulturi na kojoj je štetni organizam nađen. Sredstvo se primjenjuje na način i prema uvjetima propisanim u etiketi (dozvoli) za suzbijanje štetnika iz reda dvokrilaca (Diptera).

Sve druge mjere kojima se može doprinijeti iskorjenjivanju navedenog organizma, uzimajući u obzir ISPM br. 9 i primjenjujući integriran pristup u skladu s načelima određenima u ISPM-u br. 14.

Provedbu mjera nadzire DIRH – SFI.

Slika 1. Shematski prikaz postupaka nakon nalaza štetnog organizma (6.2. – 6.6.).

6.7. Odobravanje sredstava za zaštitu bilja

U slučaju da sredstvo za zaštitu bilja nije odobreno na bilju (kulturi) na kojoj je jabučna voćna muha nađena, MP pokreće postupak dozvole u hitnim situacijama. Odobrenje za sredstvo (ili sredstva) te izdavanje dozvole provodi se po propisanoj proceduri. Prijedlog za izdavanje dozvole, odnosno odabir sredstava, prema potrebi, daje HAPIH – CZB. Dozvolu (ili dozvole) izdaje MP.

6.8. Nadzor na mjestu nalaza

Nakon pozitivnog nalaza, MP – SFP nalaže provedbu dodatnog nadzora u području u kojem je zabilježen pozitivan nalaz. Dodatni nadzor ima za cilj utvrditi:

1. Razmjere raširenosti štetnog organizma;
2. Ukoliko je moguće, porijeklo zaraze;
3. Broj biljaka domaćina u području u kojem je zabilježen pozitivan nalaz.

Način provedbe dodatnog nadzora izrađuje HAPIH – CZB, a prihvća MP – SFP. U dodatnom nadzoru sudjeluje HAPIH – CZB, DIRH – SFI te prema potrebi MP – SFP. Ljudske, materijalne i tehničke resurse za provedbu dodatnog nadzora dužni su osigurati provoditelji iz vlastitih sredstava. Dodatni nadzor organizira se i počinje provoditi u roku od najviše dva tjedna nakon službene dojave o pozitivnom nalazu štetnog organizma. Trajanje dodatnog nadzora je vremenski različito, ovisno o situaciji. Trajanje predlaže HAPIH – CZB.

U okviru dodatnog nadzora bilježi se slijedeće:

- (a) broj i lokacije otkrića prisutnosti jabučne voćne muhe, uključujući karte generirane u aplikaciji MOBIDI – PEST ili drugim prikladnim geolokacijskim alatom;
- b) broj i lokacije biljaka domaćina koje pokazuju simptome, uključujući karte generirane u aplikaciji MOBIDI – PEST ili drugim prikladnim geolokacijskim alatom;
- (b) broj i lokacije biljaka domaćina, uključujući karte generirane u aplikaciji MOBIDI – PEST ili drugim prikladnim geolokacijskim alatom;

O dodatnom nadzoru sastavlja se izvješće koje se dostavlja u MP – SFP i DIRH – SFI u roku od najviše dva tjedna nakon rezultata posljednje laboratorijske analize uzorka sakupljenog u okviru dodatnog nadzora.

6.9. Obavješćavanje javnosti

Obavješćavanje javnosti provodi se kroz objave i obavijesti na mrežnim stranicama nadležnih tijela. Objave uključuju obavijesti o nalazu štetnog organizma i mjerama koje se provode i koje su obavezne za provedbu, zaduženjima, aktualnoj situaciji i drugim temama vezanima uz nalaz štetnog organizma. Cilj je postići da što više ljudi budu svjesni postojećeg rizika i kako bi se postigao propisani cilj, iskorjenjivanje jabučne voćne muhe te time spriječile gospodarske štete koje mogu nastati u voćnjacima, okućnicama, javnim površinama i drugim mjestima.

Objave uključuju i objave relevantnih akata i dokumenata, poput odluke o demarkiranim područjima, naredbe o suzbijanju štetnog organizma, akcijskog plana, edukativnih i drugih materijala. Objave se objavljuju na:

1. Internet stranici Ministarstva poljoprivrede (<https://poljoprivreda.gov.hr/>);
2. Internet stranici Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu (<https://www.hapih.hr/>);
3. Internet stranici Hrvatskog šumarskog instituta (<https://www.sumins.hr/>);
4. Internet stranici Hrvatskih šuma (<https://www.hrsume.hr/index.php/hr/>);
5. Internet stranici Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede (<https://www.savjetodavna.hr/>).

Za objavu materijala na dotičnim internet stranicama zadužene su odgovorne osobe dotičnih institucija (tijela).

Osim objavama na internet stranicama, obavještavanje javnosti provodi se kroz druge pisane i telekomunikacijske medije, sukladno potrebi, prilikama, mogućnostima i interesu.

6.10. Obavještavanje specijaliziranih subjekata

Specijalizirani subjekti obavještavaju se na isti način kao što se obavještava javnost, kako je prethodno opisano.

Specijalizirani subjekti kod kojih jabučna voćna muha predstavlja rizik obavještavaju se o nalazu štetnog organizma zasebno, putem e-pošte. Obavijest šalje MP – SFP. Popis specijaliziranih subjekata s rizikom izrađuje se na temelju Službenog registra specijaliziranih subjekata. Popis izrađuje MP – SFP. Popis se izrađuje u roku o najviše mjesec dana nakon službene dojava o pozitivnom nalazu štetnog organizma.

Popis se dijeli s HAPIH – CZB-om i DIRH – SFI-om. Nadzor specijaliziranih subjekata s rizikom provodi se sukladno predmetnom akcijskom planu i/ili programu posebnog nadzora za tekuću ili slijedeću godinu i/ili programu službenih kontrola za tekuću ili iduću godinu.

6.11. Analiza rizika

U slučaju nalaza štetnog organizma, MP – SFP može zatražiti izradu procjene rizika od dotičnog štetnog organizma za područje Republike Hrvatske. Procjenu rizika izrađuje HAPIH – CZB, uz sudjelovanje HŠI-a u specifičnim pitanjima vezanima uz šume i šumarstvo. Procjena rizika izrađuje se u roku od najviše dva mjeseca nakon naloga MP – SFP-a.

6.12. Uspostava demarkiranog područja

U slučaju nalaza štetnog organizma, MP – SFP odlučuje o hoće li se uspostaviti demarkirano područje. Odluka o uspostavi demarkiranog područja donosi se u roku od najviše mjesec dana nakon što je pozitivan nalaz dostavljen MP – SFP-u. Odluka o uspostavi demarkiranog područja može biti slijedeća:

1. Uspostavlja se demarkirano područje
2. Ne uspostavlja se demarkirano područje

Stručno mišljenje o potrebi uspostavljanja demarkiranog područja MP – SFP može zatražiti od HAPIH – CZB-a.

Demarkirano područje obuhvaća područje u kojem je otkrivena prisutnost jabučne voćne muhe („zaraženo područje”), i područje koje okružuje zaraženo područje („sigurnosno područje”).

Zaraženo područje obuhvaća područje polumjera 100 m od krajnjih točaka pozitivnih nalaza štetnog organizma. Na temelju krajnjih točaka derivira se kružnica. Zaraženo područje može biti i drugačijeg oblika, ovisno o situaciji. Zaraženo područje može obuhvaćati i administrativnu jedinicu. O prijedlogu veličine i forme zaraženog područja MP – SFP može zatražiti stručno mišljenje od HAPIH – CZB-a.

Sigurnosno područje široko je od 2 km u polumjeru od granice zaraženog područja. Sigurnosno područje može biti različitog oblika, ovisno o situaciji. O prijedlogu veličine i forme sigurnosnog područja MP – SFP može zatražiti stručno mišljenje od HAPIH – CZB-a.

6.13. Određivanje i izrada demarkiranog područja

Nacrt demarkiranog područja izrađuje MP – SFP korištenjem aplikacije MOBIDI – PEST i drugih alata po potrebi. Nacrt demarkiranog područja izrađuje se u roku od najviše mjesec dana od posljednje obavijesti o pozitivnom nalazu štetnog organizma tijekom nadzora na mjestu nalaza. Nacrt demarkiranog područja prihvaća MP – SFP.

6.14. Odluka o određivanju demarkiranih područja

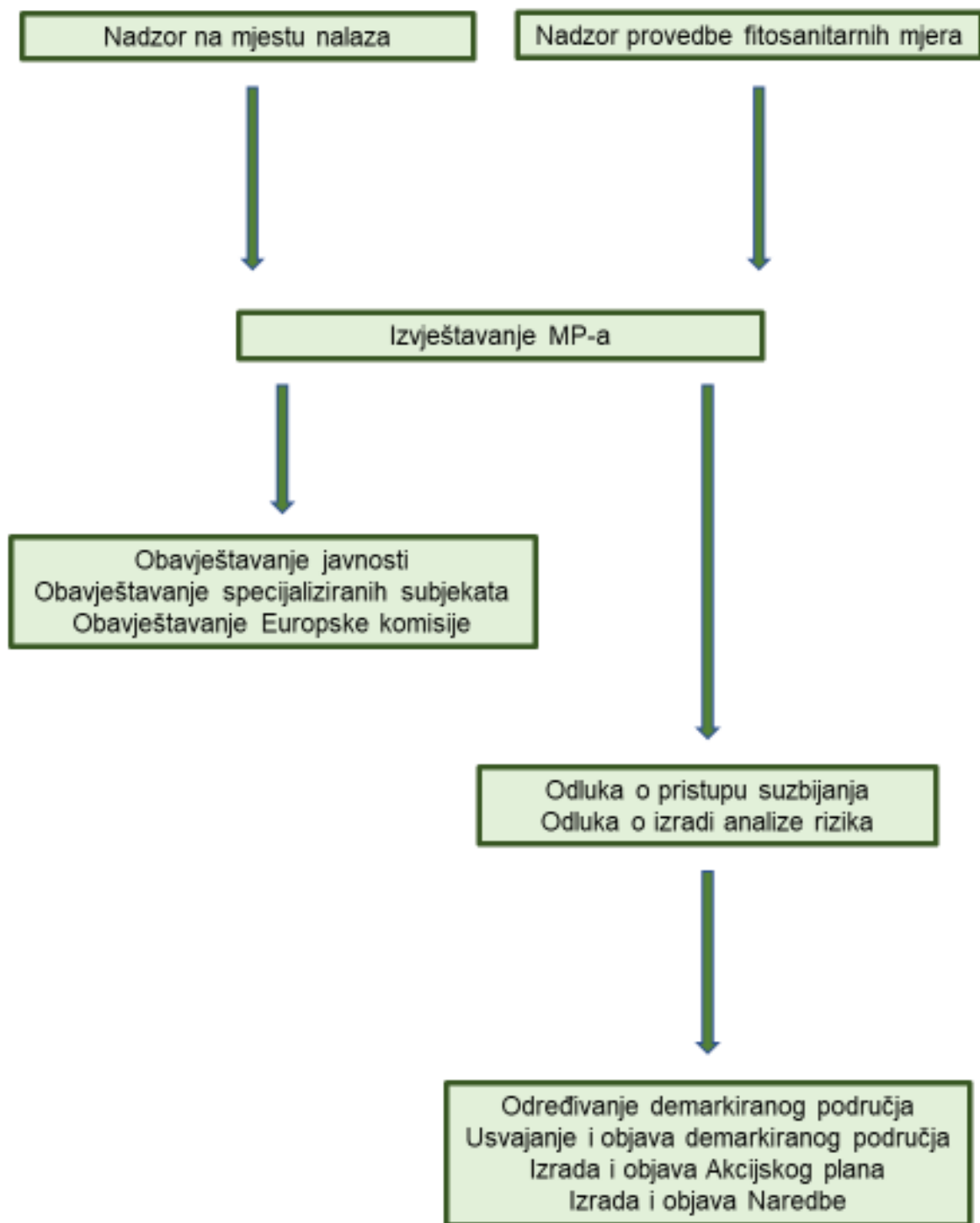
Nakon prihvatanja nacrt demarkiranih područja, pokreće se postupak izrade i objave Odluke o određivanju demarkiranih područja. Karte su sastavni dio Odluke. Postupak pokreće MP – SFP. Odluku potpisuje ministar nadležan za poljoprivredu, a ista se objavljuje u Narodnim novinama. Odluka se donosi u roku od najviše tri mjeseca nakon prihvatanja nacrt demarkiranih područja.

6.15. Donošenje akcijskog plana

Nakon donošenja naredbe o poduzimanju mjera za iskorjenjivanje (sprječavanje širenja) i suzbijanje jabučne voćne muhe, pokreće se postupak izrade akcijskog plana za iskorjenjivanje (sprječavanje širenja) i suzbijanje jabučne voćne muhe. Postupak pokreće MP – SFP. Akcijski plan izrađuje se sukladno važećoj proceduri izrade operativnih dokumenata. Strukturu i sadržaj akcijskog plana određuje MP – SFP. Akcijski plan se donosi u roku od najviše šest mjeseci nakon prihvatanja nacrt demarkiranih područja.

6.16. Oporavak

Mjesto se može smatrati oporavljenim od izbijanja i prisutnosti jabučne voćne muhe ako nakon četiri godine istraživanja i praćenja nema znakova i laboratorijske potvrde prisutnosti iste.

Slika 2. Shematski prikaz postupaka nakon nadzora na mjestu nalaza štetnog organizma (6.7. – 6.14.).

6.17. Osposobljavanje osoblja nadležnih tijela i specijaliziranih subjekata

Osposobljavanje osoblja nadležnih tijela MP-SFP-a i DIRH-a obavljaju HAPIH. Osposobljavanje specijaliziranih subjekata obavlja HAPIH. Osposobljavanje MP-SFP-a provodi se u vidu prezentacije. Osposobljavanje DIRH-a provodi se prezentacijom i/ili terenskom demonstracijom, prema zahtjevu DIRH-a.

Osposobljavanje specijaliziranih subjekata provodi se izradom brošure i/ili letka i/ili plakata. Brošuru izrađuje HAPIH. Brošura se izrađuje u roku od najviše tri mjeseca nakon potvrđenog pozitivnog nalaza štetnog organizma.

Brošura se dijeli specijaliziranim subjektima, kao i drugim fizičkim i pravnim osobama prema potrebi.

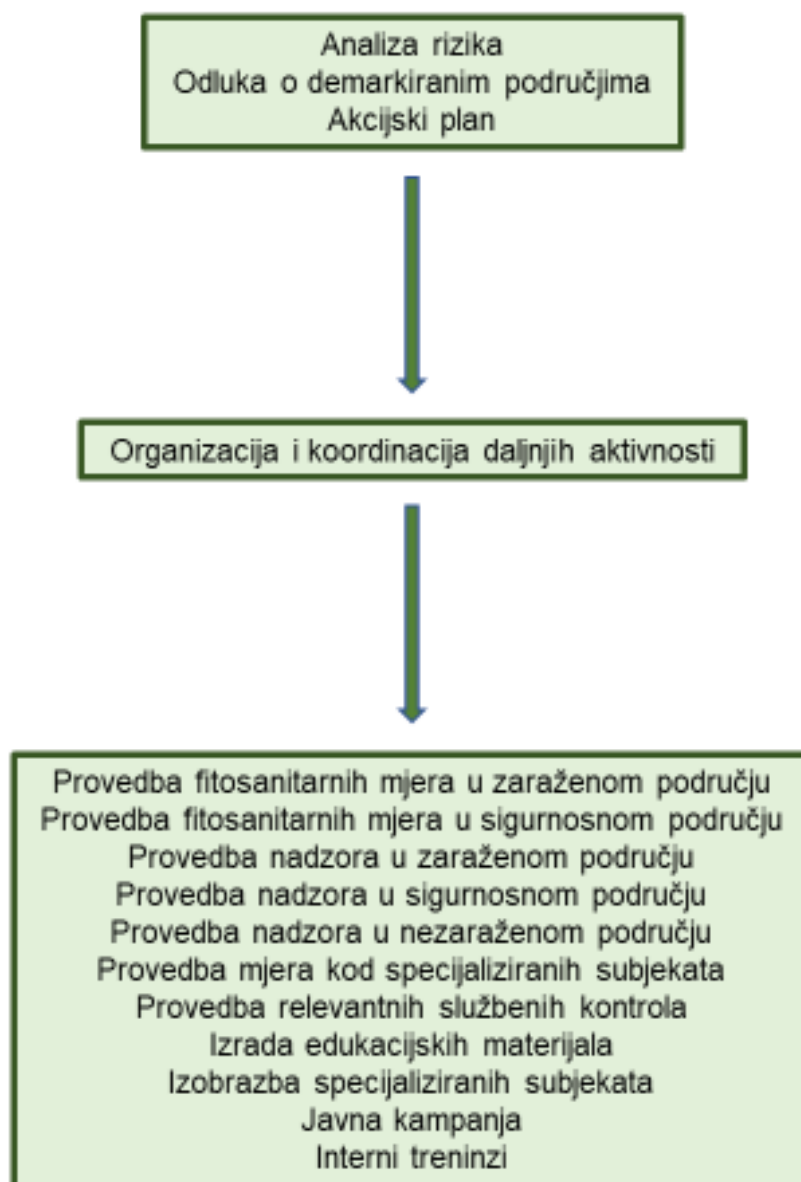
6.18. Daljnji postupak

Daljnji postupci nakon nalaza jabučne voćne muhe definira se akcijskim planom te drugim redovnim aktivnostima u području fitosanitarne politike i biljnog zdravlja (programi posebnog nadzora). Daljnji postupci izvan su predmeta ovog kriznog plana. Daljnji postupci koji se definiraju su, između ostalog:

1. Opći cilj postupanja sa štetnim organizmom (iskorjenjivanje ili sprječavanje širenja);
2. Tehnička izvedba fitosanitarnih mjera;
3. Aranžmani za podmirenje troškova fitosanitarnih mjera;
4. Kontrola provedbe fitosanitarnih mjera;
4. Plan posebnog nadzora nad jabučnom voćnom muhom u narednoj sezoni;
5. Plan nadzora zaraženog područja;
6. Plan nadzora sigurnosnog područja;
7. Ograničenja i fitosanitarna kontrola specijaliziranih subjekata;
8. Službene kontrole kod specijaliziranih subjekata.

Daljnje postupke odobrava MP – SFP, a pri njihovom planiranju sudjeluju sva nadležna tijela, sukladno ulozi i propisima u području poljoprivrede, šumarstva, biljnoga zdravlja i službenih kontrola.

Daljnji postupci izvan su predmeta primjene ovog kriznog plana.

Slika 3. Shematski prikaz postupaka u razdoblju nakon usvajanja akcijskog plana i odluke o demarkiranim područjima (6.16. – 6.17.).

7. PRISTUP NADLEŽNIH TIJELA PROSTORIMA U KOJIMA SE PROVODE AKTIVNOSTI

Sukladno Zakonu o biljnom zdravstvu (Narodne novine 127/2019, 83/2022), DIRH – SFI je nadležno tijelo koje ima pravo pristupiti prostorima specijaliziranih subjekata i osoba koje nisu specijalizirani subjekti, bez ograničenja. Fitosanitarni inspektor ima prava i ovlasti u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu pristupiti bilju, biljnim proizvodima i drugim predmetima na mjestima gdje se oni proizvode, uzgajaju, umnožavaju, održavaju, premještaju na području Republike Hrvatske, stavljaju na raspolaganje na tržištu, pohranjuju, prikupljaju, otpremaju ili prerađuju

8. LABORATORIJ

Laboratorijske analize bilja, biljnih proizvoda ili drugih predmeta na prisutnost jabučne voćne muhe obavljaju se u HAPIH-u. Testiranje se obavlja sukladno međunarodno prihvaćenim protokolima i dobroj laboratorijskoj praksi. U HAPIH-u, kao nacionalnom referentnom laboratoriju za biljno zdravstvo, testiranje se provodi sukladno politici kvalitete prema normi ISO 17025.

U skladu s odredbama Zakona o biljnom zdravstvu (NN 127/2019, 83/2022), za obavljanje pojedinih poslova u kontekstu nalaza jabučne voćne muhe, ministar zadužen za poljoprivredu i glavni državni inspektor mogu za obavljanje određenih zadaća iz djelokruga MP-a ili DIRH-a ovlastiti i druge pravne osobe s javnim ovlastima, koje imaju status proračunskog korisnika državnoga proračuna. Takvo ovlašćivanje može se odnositi i na laboratorijsko testiranje.

9. FINANCIRANJE

Sve aktivnosti i službene mjere koje se provode kako je predviđeno ovim kriznim planom financiraju se iz proračuna, sa stavke (...). MP – SFP osigurava da su na predmetnoj proračunskoj stavci osigurana sredstva dostatna za provedbu svih potrebnih aktivnosti.

Financiranje (pokrivanje troškova) svih aktivnosti i mjera predviđenih ovim kriznim planom, prema dionicima, prikazano je u Tablici 3.

Tablica 3. Financiranje aktivnosti u okviru kriznog plana

Aktivnost	Financiranje (pokrivanje troškova)
Upravljanje kriznom situacijom	MP
Fitosanitarne mjere koje se odmah provode	Specijalizirani subjekti Osobe koje nisu specijalizirani subjekti (posjednici bilja)
Vizualni pregledi i uzimanje uzoraka	HAPIH DIRH

Laboratorijske analize	HAPIH
Izrada brošure / plakata / letka	HAPIH

10. RESURSI

MP – SFP osigurava da raspolaže dostatnim ljudskim, tehničkim i materijalnim resursima potrebnima za provedbu svih aktivnosti predviđenih ovim kriznim planom.

DIRH – SFI osigurava da raspolaže dostatnim ljudskim, tehničkim i materijalnim resursima potrebnima za provedbu svih aktivnosti predviđenih ovim kriznim planom.

HAPIH osigurava da raspolaže dostatnim ljudskim, tehničkim i materijalnim resursima potrebnima za provedbu svih aktivnosti predviđenih ovim kriznim planom.

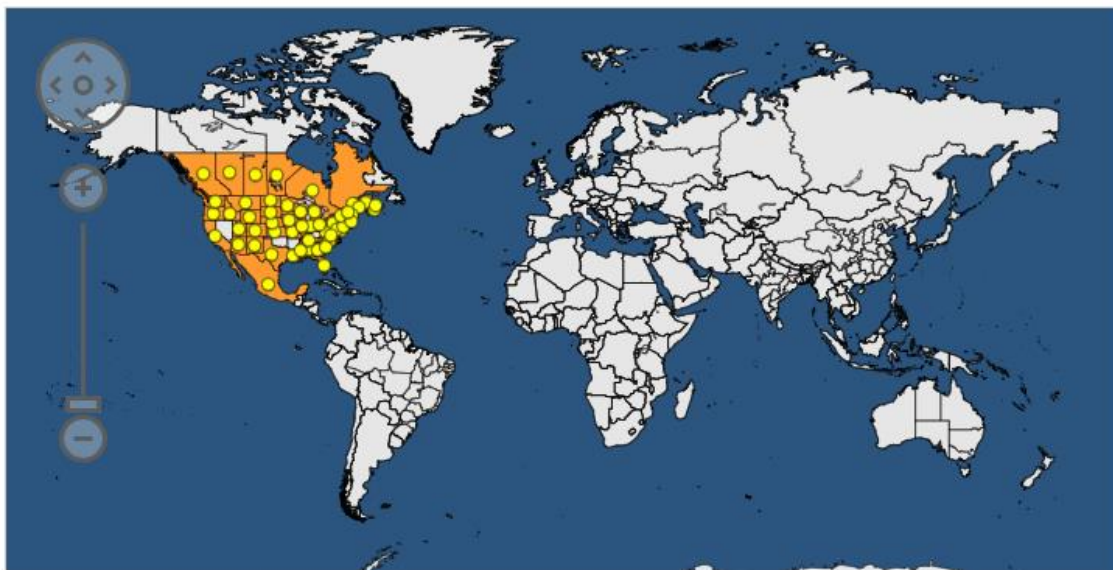
HŠI osigurava da raspolaže dostatnim ljudskim, tehničkim i materijalnim resursima potrebnima za provedbu svih aktivnosti predviđenih ovim kriznim planom.

11. PRILOZI

PRILOG I. Biljke domaćini štetnog organizma *Rhagoletis pomonella*.

<i>Aronia arbutifolia</i>	<i>Malus floribunda</i>
<i>Cotoneaster apiculatus</i>	<i>Prunus americana</i>
<i>Cotoneaster integerrimus</i>	<i>Prunus angustifolia</i>
<i>Cotoneaster lacteus</i>	<i>Prunus armeniaca</i>
<i>Crataegus</i>	<i>Prunus avium</i>
<i>Crataegus aestivalis</i>	<i>Prunus cerasifera</i>
<i>Crataegus crus-galli</i>	<i>Prunus cerasus</i>
<i>Crataegus douglasii</i>	<i>Prunus domestica</i>
<i>Crataegus flabellata</i>	<i>Prunus emarginata</i>
<i>Crataegus holmesiana</i>	<i>Prunus mahaleb</i>
<i>Crataegus laevigata</i>	<i>Prunus persica</i>
<i>Crataegus macracantha</i>	<i>Prunus salicina</i>
<i>Crataegus macrosperma</i>	<i>Prunus umbellata</i>
<i>Crataegus marshallii</i>	<i>Prunus virginiana</i>
<i>Crataegus mexicana</i>	<i>Pyracantha angustifolia</i>
<i>Crataegus mollis</i>	<i>Pyrus communis</i>
<i>Crataegus monogyna</i>	<i>Pyrus pyrifolia</i>
<i>Crataegus opaca</i>	<i>Rosa rugosa</i>
<i>Crataegus punctata</i>	<i>Rosa virginiana</i>
<i>Crataegus viridis</i>	<i>Sorbus aucuparia</i>
<i>Malus domestica</i>	<i>Sorbus scopulina</i>

PRILOG II. Rasprostranjenost štetnog organizma *Rhagoletis pomonella*.

Slika 4. Rasprostranjenost štetnog organizma *Rhagoletis pomonella* u svijetu.

Države u kojima je štetni organizam prisutan: Kanada, SAD, Meksiko.

PRILOG III. Metodologija uzimanja uzoraka.

III – 1. Pregledi i uzimanje uzoraka za *Rhagoletis pomonella*

Tablica 4. Oprema potrebna za uzimanje uzoraka

-
- žute ljepljive ploče Rebell® Amarillo
  - prozirna folija za zamatanje (izborna)
  - vodootporni flomaster
-

Uzorak se uzima tijekom vizualnih pregleda. Uzorak čine žute ljepljive ploče tipa Rebell® Amarillo.

Na žute ljepljive ploče hvataju se odrasli oblici *R. pomonella*. Žute ploče se postavljaju u krošnju biljaka domaćina, na vanjske dijelove grana i u različitoj visini, ovisno o starosti i veličini stabla. Ploče se sakupljaju u razmacima od dva do tri tjedna.

Ploče se sakupljaju na način da se skinu i omotaju prozirnom folijom. Na foliju se vodootpornim flomasterom naznači oznaka uzorka i datum uzimanja uzorka. Ploče se mogu pregledati na licu mjesta ili se pregled vrši u laboratoriju.

Uzorak se uzima tijekom vizualnih pregleda.

Slika 5. Žuta ljepljiva ploča tipa Rebell® Amarillo za praćenje *Rhagoletis pomonella*.

III – 1.2. Razdoblje uzimanja uzoraka i postavljanja žutih ljepljivih ploča

Let *R. pomonella* traje od kolovoza do listopada. U tom razdoblju postavljaju se žute ljepljive ploče.

Tablica 4. Optimalno razdoblje za vizualne preglede i uzimanje uzoraka za analizu na prisutnost *Rhagoletis pomonella*.

Štetni organizam	mjesec											
<i>Rhagoletis pomonella</i> (žute ljepljive ploče)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

III – 2. Transport uzorka, prijem uzorka i laboratorijske analize

Uzorci se u laboratorij dostavljaju na način kako je propisano relevantnim radnim uputama. Svaki uzorak popraćen je odgovarajućim zapisnikom. Prijem uzoraka u laboratorij odvija se prema relevantnoj internoj proceduri. Ovlašteno osoblje laboratorija kontrolira kakvoću uzorka. Uzorak žutih ljepljivih ploča može se ili ne mora transportirati prijenosnim hladnjakom. U slučajevima kada se uzorak privremeno pohranjuje u drugim ispostavama Centra (Opuzen,

Solin, Osijek), žute ploče se privremeno pohranjuju u hladnjaku. Uzorak se u laboratorij šalje u razumnom roku, sukladno dobroj poslovnoj praksi. U slučaju neprikladnosti uzorka za analizu, ovlaštena osoba u laboratoriju e-poštom obavještava osobu koja je uzorak uzela o nesukladnosti.

Žuta ljepljiva ploča tipa Rebell® Amarillo mora biti zasebno omotana prozirnom folijom na način da se poprečne ploče međusobno ne spoje i zalijepe tijekom transporta. Slijepljene ploče nisu prihvatljive za analizu. Isto tako, na pločama koje su prikupljene u vremenskom razmaku duljem od tri tjedna od postavljanja na stabla jabuke javljaju se procesi raspadanja tijela ulovljenih kukaca pri čemu nije moguća morfološka determinacija i takvi uzorci nisu prihvatljivi.

Laboratorijske analize provode se u skladu s relevantnim dijagnostičkim protokolom.

Rezultati laboratorijskih analiza šalju se nadležnim tijelima e-poštom najkasnije u roku od 48 sati nakon završetka analize.

PRILOG IV. Jabučna voćna muha i simptomi napada jabučne voćne muhe.

Rhagoletis pomonella (RHAGPO) - <https://gd.eppo.int>

Slika 6. Odrasli oblik (imago) *Rhagoletis pomonella*.

Slika 7. Ličinka jabučne voćne muhe *Rhagoletis pomonella*.

Rhagoletis pomonella (RHAGPO) - <https://gd.eppo.int>

Slika 8. Simptomi napada *Rhagoletis pomonella* na plodu jabuke.

Rhagoletis pomonella (RHAGPO) - <https://gd.eppo.int>

Slika 9. Simptomi ishrane ličinki *Rhagoletis pomonella* u plodu jabuke.

Slika 10. Štete od *Rhagoletis pomonella* na plodovima jabuke.

PRILOG V. Kontakti nadležnih tijela.

Ministarstvo poljoprivrede – Uprava za poljoprivredno zemljište, biljnu proizvodnju i tržište

Pozicija	Djelatnik	E-pošta
Ravnateljica Uprave	Sandra Zokić	sandra.zokic@mps.hr
Viša savjetnica - specijalistica	Sandra Andrlić	sandra.andrlic@mps.hr
Načelnik Sektora fitosanitarne politike	Ivica Delić	ivica.delic@mps.hr
Voditelj Službe za biljno zdravstvo	Tomislav Petrović	tomislav.petrovic@mps.hr
Voditeljica Odjela za biljno zdravstvo	Marijana Kelava	marijana.kelava@mps.hr

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu – Centar za zaštitu bilja

Pozicija	Djelatnik	E-pošta
Voditeljica Centra	Zdravka Sever	zdravka.sever@hapih.hr
Rukovoditeljica Odjela za biljno zdravstvo	Maja Novak	maja.novak@hapih.hr
Rukovoditelj Odjela za dijagnostiku i analitiku	Ivan Poje	ivan.poje@hapih.hr
Rukovoditelj Odsjeka za karantenu	Goran Ivančan	goran.ivancan@hapih.hr

Državni inspektorat Republike Hrvatske – Sektor za nadzor poljoprivrede i fitosanitarni nadzor

Djelatnik	E-pošta	Telefon
Babun Mario	mario.babun@dirh.hr fitoinspekcija.porec@dirh.hr	099/8156 262
Bakula Damir	damir.bakula@dirh.hr fitoinspekcija.vukovar@dirh.hr	099/8156 246
Bilušić Nikica	nikica.bilusic@dirh.hr	099/2271 602

	fitoinspekcija.zadar@dirh.hr	
Carić Leo	leo.caric@dirh.hr fitoinspekcija.split@dirh.hr	099/8156 279
Čegelj Srećko	srecko.cegelj@dirh.hr fitoinspekcija.varazdin@dirh.hr	099/8156 203
Gregurec-Tomiša Irena	irena.gregurectomisa@dirh.hr fitoinspekcija.koprivnica@dirh.hr	099/8156 213
Knez Jelena	jelena.knez@dirh.hr fitoinspekcija.varazdin@dirh.hr	099/8156 306
Kovačev-Matijević Slavica	slavica.kovacevmatijevic@dirh.hr fitoinspekcija.osijek@dirh.hr	099/8156 239
Lovrec Gordana	gordana.lovrec@dirh.hr fitoinspekcija.varazdin@dirh.hr	099/3647 452
Milas Miroslav	miroslav.milas@dirh.hr fitoinspekcija.osijek@dirh.hr	099/8156 241
Miličić Siniša	sinisa.milicic@dirh.hr fitoinspekcija.osijek@dirh.hr	099/8156 251
Munder Mladen	mladen.munder@dirh.hr fitoinspekcija.porec@dirh.hr	099/8156 265
Murk-Burčul Danijela	danijela.murk-burcul@dirh.hr fitoinspekcija.zadar@dirh.hr	099/8156 285
Puhalo Biserka	biserka.puhalo@dirh.hr fitoinspekcija.koprivnica@dirh.hr	099/8156 214
Rack Kristian	kristian.rack@dirh.hr fitoinspekcija.osijek@dirh.hr	099/2439 043
Vidović Vesna	vesna.vidovic@dirh.hr fitoinspekcija.krapina@dirh.hr	099/2439 041

Vidović Zvonimir	<u>zvonimir.vidovic@dirh.hr</u> <u>fitoinspekcija.zadar@dirh.hr</u>	099/8156 249
------------------	--	--------------